

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Basın Birimi

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

Tematik Bilgi Notu – İşyeri Gözetimi

Kasım 2016

Bu tematik bilgi notu, Mahkeme açısından bağlayıcı değildir ve ayrıntılı bilgiler içermemektedir.

İşyeri Gözetimi

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinde (özel hayatın ve aile hayatının korunması) şu şekilde öngörülmektedir:

"1. Herkes özel hayatına, aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir."

Özel hayat çerçevesinde bir müdahalenin yapılıp-yapılmadığının veya başvuruların yazışmalarının demokratik bir toplumda gerekli olup-olmadığının ve mevcut olan farklı menfaatler arasında adil bir denge olup-olmadığının belirlenmesi için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu müdahalenin kanun ile öngörülüp-öngörülmediğini, meşru bir amaç taşıyıp-taşımadığını ve bu amacın orantılı olup-olmadığını incelemektedir.

Telefon ve İnternet Kullanımının Gözetimi

Halford / Birleşik Krallık

25 Haziran 1997 (karar)

Başvuran, Birleşik Krallık'ta yedi yıla aşkın bir süre boyunca Başkomutan Yardımcısı olarak terfi isteği reddedilen en yüksek dereceli kadın polis memurudur. Bu bağlamda başvuran ayrımcılık nedeniyle başvuruda bulunmuştur. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, özellikle bürosunda ve evinde gerçekleştirdiği telefon görüşmelerinin yargılama

boyunca hakkında kullanılabilircek bilgilerin elde edilmesi amacıyla dinlendiğini iddia etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başvuranın bürosunda gerçekleştirdiği telefon görüşmeleri hakkında yapılan dinlemelere ilişkin İnsan Hakları Sözleşmesi'nin **8. maddesinin ihlal edildiği** sonuca varmıştır. Öncelikle Mahkeme, başvuranın bürosunda gerçekleştirdiği telefon görüşmelerinin "özel hayat" ve "haberleşme" kavramına bağlı olduğuna karar vermiş ve sonuç olarak Sözleşmenin 8. maddesi şikâyetin bu yönüyle uygulanmaktadır. Öte yandan Mahkeme, polisin özellikle ilgili tarafından kendisine yapılan ayrımcılığa ilişkin yargılamada savunmasının desteklenmesi için bilgilerin toplanması amacıyla başvuranın gerçekleştirdiği telefon görüşmelerine el koyduğuna dair makul bir olasılık bulunduğunu gözlemlemiştir. Bu tür bir el koyma kamu makamının, başvuranın özel hayat ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkının yerine getirilmesinde bir müdahale teşkil etmiştir. Sonuç olarak Mahkeme, iletişimin kesilmesi hakkında 1985 tarihli kanunun, kamu makamlarınca kullanılan yerel iletişim ağına uygulanmadığını ve iç hukuk hükümlerinden başka bu tür bir sistemde yapılan dinlemeleri düzenlemediğini tespit etmiştir. Dolayısıyla müdahale, "kanun ile öngörülmuş" olarak değerlendirilemez. Zira iç hukuk, başvuranın özel hayatına ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkı çerçevesinde polisin müdahalesine karşı kendisine hiçbir uygun koruma sağlamamıştır. Söz konusu davada Mahkeme, ayrıca başvuranın bürosunda bulunan telefonlara ilişkin şikâyetiyle ilgili olarak ulusal mahkeme önünde bir telafi elde etme durumunda olmadığına karar vererek Sözleşme'nin 13. maddesinin (etkin başvuru hakkı) ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Buna karşın Mahkeme, özellikle söz konusu haberleşmeyle ilgili olarak bir müdahalenin yapılmadığına dair karar vererek, başvuranın evinde gerçekleştirdiği görüşmelere ilişkin Sözleşme'nin 8 ve 13. maddelerinin ihlal edilmediğini tespit etmiştir.

Copland / Birleşik Krallık

3 Nisan 2007 (karar)

Başvuran, kanun ile kurulmuş ve Devlet tarafından yönetilen bir kurum olan Carmarthenshire Kolejinde görev yapmaktadır. 1995 yılında başvuran, okul müdürünün kişisel yardımcısı olmuş ve henüz atanan okul müdür yardımcısıyla işbirliğinde bulunarak yakından çalışma durumunda kalmıştır. Mahkeme önünde başvuran telefon, e-postasının ve internet kullanımının izlenmesinden şikâyet etmektedir.

Mahkeme, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiği** sonucuna varmıştır. Özellikle Mahkeme, içtihadına göre, işyerinde geçen telefon görüşmelerinin ilk bakışta "özel hayat" ve "haberleşme" kavramı kapsamına girdiğini hatırlatmıştır. Sonuç olarak, tıpkı kişisel internet kullanımının izlenmesiyle elde edilen bilgilerde gerektiği gibi işyerinde gönderilen elektronik postalar benzer bir korumadan yararlanmalıdır. Hâlbuki başvuran ile ilgili olarak, bu görüşmelerin dinlenme olasılığı bulunduğuna ve dolayısıyla kendisinin işyerinden yaptığı görüşmelerinin gizli olduğunu meşru olarak düşünebileceğine dair uyarılmamıştır. Başvuran, büyük olasılıkla elektronik posta ve internet kullanımıyla ilgili olarak aynı duygular içerisinde. Öte yandan Mahkeme, eğitim kurumunun telefon faturası şeklinde verileri meşru olarak elde edebilmesi gerçeğinin, bir müdahale yapıldığı sonucuna varılmasını engellemediğini gözlemlemiştir. Diğer yandan bu bilgilerin, disiplin yargılaması veya diğer yargılama çerçevesinde üçüncü şahıslara veya başvurana karşı kullanılmaması önem taşımamaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın bilgisi olmaksızın telefon, elektronik posta ve internet kullanımıyla ilgili olarak, kişisel bilgilerin toplanmasının ve korunmasının, ilgilinin özel hayat ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkını kullanmasında bir müdahale teşkil ettiğine karar vermiştir. Somut olayda, memur tarafından yapılan telefon, elektronik posta veya internet kullanımının denetlenmesinin, meşru bir amaç güdülerek belirli

durumlarda "demokratik bir toplumda gerekli" olup-olmadığının değerlendirilmesini açık bırakarak Mahkeme, olay tarihinde, yerel düzeyde gözetimden doğan hiçbir kanunun bulunmaması nedeniyle söz konusu müdahalenin "kanun ile öngörülmediği" sonucuna varmıştır. Sonuç olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesine ilişkin tespitini dikkate alarak söz konusu davada başvuranın şikâyetinin **Sözleşme'nin 13. maddesi açısından**(etkin başvuru hakkı) **incelenmesinin de gereksiz olduğu kanaatine** varmıştır.

Büyük Daire önünde derdest olan başvuru

Bărbulescu / Romanya (No. 61496/08)

12 Ocak 2016 (Daire kararı) Haziran 2016 tarihinde - Büyük Daire önüne gönderilen dava Bu dava, başvuranın şirket yönetmeliğini hiçe sayarak ve mesai saatleri içerisinde şirketin internet hesaplarını kişisel amaçlarla kullanması nedeniyle özel bir şirket olan işvereni tarafından işten çıkarılmasıyla ilgili olmaktadır. Özellikle ilgili işverenin sözleşmesine son verilmesi kararının özel hayat ihlaline dayandığını iddia etmektedir.

12 Ocak 2016 tarihli Daire kararında, Mahkeme bire karşı altı oyla Romen mahkemelerinin Sözleşme'nin 8. maddesi ve işverenin menfaatleri gereğince, başvuranın özel hayat ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge kurulduğuna karar vererek **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmediği** sonucuna varmıştır. Özellikle Daire, başvuranın özel hayatı ve haberleşmesinin söz konusu olduğunu gözlemlemiştir.

Bununla birlikte işvereni tarafından görüşmelerinin denetlenmesi, disiplin yargılaması bağlamında makul olmuştur.

Büyük Daire heyeti, 6 Haziran 2016 tarihinde, başvuranın davanın Büyük Daireye gönderilmesi talebinin kabul edilmesine karar vermiştir.

Büyük Daire, 30 Kasım 2016 tarihinde, bu dava çerçevesinde bir duruşma düzenlemiştir.

Profesyonel Bilgisayarlarda Stoklanmış Kişisel Bilgilerin Açılması

Derdest olan başvuru

Libert / Fransa (No. 588/13)

30 Mart 2015 tarihinde Fransız hükümetine tebliğ edilen başvuru

Başvuran, davasında özellikle işverenin (Ulusal Demiryolu Şirketi) "D:/kişisel veriler" başlıklı profesyonel bilgisayarının sabit diskinde bulunan belgeleri kendisinin varlığı dışında açması nedeniyle özel hayata saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir. Ardından ilgili, bu belgelerin içeriği nedeniyle kadrolardan silinmiştir.

Mahkeme, başvuruyu Fransız hükümetine tebliğ etmiş ve Sözleşme'nin 8. maddesi açısından (özel hayata saygı gösterilmesi hakkı) taraflara sorular yönelmiştir.

Video Gözetimi

Köpke / Almanya

5 Ekim 2010 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bir süper makette kasiyer olarak çalışan başvuran, özel dedektiflik bürosunun yardımıyla işvereni tarafından konulan gizli video gözetim tedbirinin ardından hırsızlık nedeniyle uyarı verilmeksizin işten çıkarılmıştır. Başvuran, iş mahkemeleri önünde gereksiz yere işten çıkarılmasından şikâyet etmektedir. Aynı şekilde başvuranın anayasal talebi reddedilmiştir.

Mahkeme, yerel makamların işverenin özel hayatına saygı gösterilmesi hakkı işverenin menfaati için mülkiyetlerine saygı gösterilmesi hakkının korunması ve adaletin düzgün bir şekilde tecelli etmesi arasında adil bir denge kurulduğunu değerlendirerek, Sözleşme'nin 8. maddesine ilişkin başvuranın şikâyetinin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle **kabul**

edilemez olduğuna, karar vermiştir. Özellikle Mahkeme, ihtilaf konusu tedbirin zamanında (iki hafta) sınırlandırıldığını, yalnızca kamuya ve kasayı çevreleyen erişebilir bir alanı ilgilendirdiğini, elde edilen video unsurlarının dedektiflik bürosuyla işverenin personeli için sınırlı sayıda ele alındığını ve yalnızca başvuranın işten çıkarılması aynı zamanda iş mahkemeleri önünde yargılama çerçevesinde kullanıldığını gözlemlemiştir. Dolayısıyla Mahkeme, çalışanın özel hayatına bir müdahalenin söz konusu olmadığı zira bu durumun video gözetim ile izlenen amaca ulaşılması için gerekli olduğu sonucuma varmıştır. Bununla birlikte Mahkeme, bu davada söz konusu müdahillerin farklı menfaatlerinin benzer ağırlığının, özel hayata ulaşma imkânı sağlayan en yeni teknolojilerin tedbirini dikkate alarak bunun gelecekte gelişebileceğini gözlemlemiştir.

Derdest başvuru

[Antović ve Mirković / Montenegro \(No.70838/13\)](#)

Başvuru, 3 Aralık 2014 tarihinde Montenegro Hükümetine tebliğ edilmiştir

Bu dava, iki üniversite profesörü olan başvuranlara göre verilerin korunması konusunda iç hukuku ihlal edebilecek üniversite sınıflarında video gözetimin kullanılmasıyla ilgili olmaktadır.

Mahkeme, başvuruyu Montenegro Hükümetine tebliğ etmiş ve Sözleşme'nin 8. maddesi (özel hayata saygı gösterilmesi hakkı) ve Sözleşme'nin 35. maddesi (kabul edilebilirlik koşulları) açısından taraflara sorular yöneltmiştir.

Metin ve Belgeler

Bakınız özellikle:

- "["kişisel verilerin kullanılması"](#)", Mahkeme Basın Birimi tarafından düzenlenen tematik not
- [Verilerin korunması konusunda Avrupa Hukuku El Kitabı](#), Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı/ Avrupa Konseyi
- Verilerin korunmasına ayrılan Avrupa Konseyi [İnternet Sayfası](#)